

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	071 – Облік і оподаткування	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Освітня програма	Облік, аудит і оподаткування	Кафедра	Бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

ВикладачТетяна Давидюк, tetiana.davydiuk@khp.edu.ua

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи (НТУ «ХПІ»)
Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Управлінський облік», «Стратегічний управлінський облік», «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Управлінський та податковий облік».

Загальна інформація про курс

Анотація	Курс охоплює теоретичні знання та практичні навички з підготовки та надання релевантної облікової інформації як основи для прийняття різних видів обґрунтованих управлінських рішень в ході управління діяльністю підприємства
Цілі курсу	<ul style="list-style-type: none"> - сформувати системний погляд щодо принципів, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності; - проаналізувати побудову системи оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень, роль бухгалтерського обліку в управлінні вартістю підприємства; - сформувати у студентів навички щодо ролі бухгалтерського обліку для прийняття екологічних та соціальних рішень
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - іспит
Семестр	2

Обсяг (кредити) / Тип курсу	4 / Вибірковий	Лекції (години)	32	Практичні заняття (години)	16	Самостійна робота (години)	72
------------------------------------	----------------	------------------------	----	-----------------------------------	----	-----------------------------------	----

Програмні компетентності	ЗК 08	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
	СК 01	Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу
	СК 02	Здатність організувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства
	СК 04	Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень
	СК 07	Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства
	СК 08	Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору
	СК 09	Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування
	СК 1.1	Здатність застосовувати процедури, пов'язані із управлінням майном та джерелами утворення компаній на основі облікових даних

Результати навчання

Шифр	Зміст
ПР 04	Організувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання
ПР 06	Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації
ПР 09	Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень
ПР 12	Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу
ПР 1.1	Демонструвати вміння розробки внутрішньо фірмових (управлінських) стандартів і форм управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання

Теми що розглядаються:

Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством

Тема 3. Принципи, методика і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності

Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень

Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні

Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства

Тема 7. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством

Тема 8. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством

Тема 9. Бухгалтерський облік при прийнятті екологічних рішень

Тема 10. Бухгалтерський облік при прийнятті соціальних рішень

Тема 11. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства

Тема 12. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку

Форма та методи навчання.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних

питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом навчального семестру під час проведення лекційних і практичних занять. Має на меті перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є: усні опитування та письмові контрольні роботи на лекційних і практичних заняттях; тестування тощо.

Підсумковий контроль знань студентів за навчальною дисципліною здійснюють у формі іспиту з метою визначення ступеню опанування ними програмних компетентностей та результатів навчання.

Формою підсумкового контролю знань є іспит.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Для одержання підсумкових балів студенту необхідно виконати всі обов'язкові види і форми завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Розподіл кількості балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Поточна контрольна робота		Індивідуальне завдання (Р)	Тестування на практичних заняттях	Екзамен	Максимальна сума
№1	№2				
0-15	0-15	0-20	0-20	0-30	100

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під системою оцінювання слід

розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та умінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно») та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Націо- нальна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності

1	2	3	4	5
82-89	B	Добре	- Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу , що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати складні практичні задачі .	Відповіді на запитання містять певні неточності ;
75-81	C	Добре	- Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування ; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати практичні задачі .	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач .
64-74	D	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі .	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі .
60-63	E	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі .	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом .	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі .

1	2	3	4	5
1-34	Ф (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Базова:

1 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Текст] : навч. посібник / О. А. Лаговська [та ін.] ; ЖДТУ. - Київ : Кондор, 2018. - 418 с.

2 Вигівська І.М. Бухгалтерський облік діяльності підприємств в умовах ризику: організація та методика [Текст]: автореферат дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / І. М. Вигівська; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир: [б. и.], 2010. – 21 с.

3 Давидюк Т.В. Accounting financial results of enterprises: from history to the present (стаття на англ. Бухгалтерський облік фінансових результатів в діяльності підприємств: від історії до сучасності, англ.) / Т.В. Давидюк, І.О. Бондар // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 5 (21). – С. 58-63.

4 Давидюк Т.В. Accounting in the system of human capital management at the business entities (стаття на англ. Бухгалтерський облік в системі управління людським капіталом суб'єктів підприємництва)/ Т.В. Давидюк, Н.А. Остапюк, Н.І. Петренко, В.А. Малахов // Економічний часопис ХХІ ст. – 2015. – №1-2(1). – С102-105.

5 Давидюк Т.В. Аналіз підходів до оцінки людського капіталу як об'єкта бухгалтерського спостереження / Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга // Проблемні аспекти та перспективи розвитку обліку, контролю, аналізу і оподаткування суб'єктів господарювання в умовах глобалізації економіки: монографія / – Кривий Ріг: Вид. , 2017. – 408 с. - С. 39-54

6 Davydiuk T., Syrtseva S., Endres V., Nadruga V. Methodological aspects of accounting of warranty provision in accordance with international financial reporting standards (пер. Методологічні аспекти обліку надання гарантій відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності). Economics, Entrepreneurship, Management. Vol. 7, No 2, 2020. P. 22-32. Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/uk/eem/vsi-vypusky/vypusk-7-nomer-2-2020/methodological-aspects-accounting-warranty-provision>

7 Давидюк Т.В. Екологічний, інтелектуальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку [Текст]: Монографія / Т.В. Давидюк, І.В. Замула, С.Ф. Легенчук; під заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 480 с.

8 Жидєєва Л. І. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством (організацією, установою) : навч. посіб. / Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник ; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 178 с. (http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5111/1/4711_IR.pdf)

9 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І. Кузь, С.В. Кучер. – Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. – 416 с. (https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/32469/mod_resource/content/1/KNIGA.pdf)

10 Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів спеціальності «Облік і оподаткування» / Укл. Т.В. Давидюк. – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 100 с. (<http://web.kpi.kharkov.ua/eaiu/uchbovo-metodichni-materiali/navchalno-metodichni-materiali-z-distsiplini-buhgalterskij-oblik-v-upravlinni-pidpriyemstvom/>)

11 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : курс лекцій / Н. М. Сіренко, І. В. Баришевська, Ю.О.Щербина. – Миколаїв : МНАУ, 2016. – 132 с. (http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2134/1/BUKHALTERSKYY_OBLIK_V_UPRAVLINNI_PIDPRYYEMSTVOM.pdf)

12 Лаговська О.А. Бухгалтерський облік для управління: гносеологічний та епістемологічний конфлікти : монографія / О. А. Лаговська; ред.: Ф. Ф. Бутинець; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир, 2011. - 344 с.

13 Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів спеціальності «Облік і оподаткування» / Укл. Т.В. Давидюк. – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 34 с. (<http://web.kpi.kharkov.ua/eaiu/uchbovo-metodichni-materiali/navchalno-metodichni-materiali-z-distsiplini-buhgalterskij-oblik-v-upravlinni-pidpriyemstvom/>)

14 Методичні рекомендації до семінарських і практичних занять з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів спеціальності «Облік і оподаткування» / Укл. Т.В. Давидюк. – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 55 с. (<http://web.kpi.kharkov.ua/eaiu/uchbovo-metodichni-materiali/navchalno-metodichni-materiali-z-distsiplini-buhgalterskij-oblik-v-upravlinni-pidpriyemstvom/>)

Допоміжна:

15 Бочуля Т.В. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: Монографія. – Київ, 2013. – 606 с.

16 Бочуля Т.В. Вартість інформації в обліковому вимірі: реалії теорії та практики // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 10. – С. 28-33.

17 Давидюк Т.В. Роль нефінансових показників в управлінні діяльністю компанії // Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціальноорієнтованій системі управління підприємством : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної

конференції. Частина 1. м. Полтава, 31 березня 2021 року. Полтава, 2021. 551 с. - С. 287-289.

18 Давидюк Т.В. Неформалізовані показники при оцінюванні людського капіталу / Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга // Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті першого ректора Національної академії статистики, обліку та аудиту, доктора економічних наук, професора, Заслуженого економіста України Івана Ісаковича Пилипенка – К.: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. – 535 с. – С. 151-155

19 Давидюк Т.В. Роль управлінського обліку в формуванні нефінансової та інтегрованої звітності / Т.В. Давидюк // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (26 травня 2016 р., м. Одеса, Одеський національний економічний університет). – Херсон: Грінв Д.С., 2016. – 452 с. – С. 49-52.

20 Давидюк Т.В. Соціальна звітність як напрям інформування про людський капітал компанії / Т.В. Давидюк // Проблеми та шляхи досягнення соціо-еколого-економічної безпеки на мікро-, мезо- та макрорівні: матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Луцьк, 29 квітня 2016 р). / відп. ред. В.О. Морохова. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. – 314 с. – С. 62-65.

21 Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством: теорія та практика [Текст] : навч. посіб. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дашченко ; Рек. Мін. освіти і науки України. - Львів : Новий Світ-2000, 2010. – 332 с.

22 Едвард, Вонг Сек Кин. Стратегічні інновації професійних бухгалтерських фірм у контексті глобальної конкуренції : англ. мова / Вонг Сек Кин Едвард, Сінх Гурчаран, Муї Ї Чеок. // Актуальні проблеми економіки – 2013. – № 6. – С.261-267.

23 Замлинський В.В. Вплив глобалізаційних процесів на реформування бухгалтерського обліку в Україні / В.В. Замлинський.// Економіст. – 2013. – № 3. – С.51-52.

24 Метелиця В. Запровадження стандарту обліку земель сільськогосподарського призначення як інституту бухгалтерської професії / В. Метелиця // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 3. – С.27-33.

25 Скоп Х. Перспектива розвитку бухгалтерського обліку природних ресурсів та іншого майна державної власності / Х. Скоп. – 2013. – № 3. – С.12-20.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
---	--

Організація і методика аудиту Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті	Організація бухгалтерського обліку Оподаткування суб'єктів господарювання
---	---

Провідний лектор: проф. Давидюк Т.В.
(посада, звання, ПІБ)

(підпис)